

אמיר אורן

תבוסה אסטרטגית לברק ונתניהו

// אני מציע לך כי תאשר את יציאת הסיוור בחצי אי סיני. הניסיון צריך לצאת ביום זה ולהזור בשבת. נע"ו

שו הכנות רבות ומסובכות. נוכל במשך ימים אלה להימנע, ככל האפשר, ממגע עם המשמרות המצריים ברצועת עזה. לא נראית אפשרות דחייית הסיוור לחודש. אם תחליט שלא לבצע עתה - מוטב לבטל כליל". העתק נאמן למקור, בחתימת משה דיין, כאשר רגל ה"ה" של משה חותכת שמאלה, נוסקת, שוברת לימין ומתחילה את ה"ד" של דיין.

בראש הפתק של דיין, השמור בידי מי שהיה ראש ענף המב"צעים שלו, מנחם (מן) אבירם, מופיע הנמען: "בן גוריון". פשוט כך, בן גוריון, לא "שר הביטחון". הרמטכ"ל דיין והממונה הישיר עליו, שחזר משרה בוקר ועמד לתפוס שוב את מקומו בראשות הממשלה, התכתבו בעיצומה של ישיבת ממשלה ביוני 1955. מראש הממשלה המתון, משה שרת, התעלמו. *[ראו 11]*

דיין דחה למלחמה יזומה נגד מצרים. בן גוריון, שניצח על ההסלמה שבפעולת הגמול הגדולה של צנתני אריק שרון בעזה ("חץ שחור"), התנה את תמיכתו בתוכנית דיין ביצירת תנאים מדיניים. בינתיים נדרשו הכנות צבאיות, כולל הסיוור לבדיקת ציר התנועה מדרום הנגב לשארם אישייה ("מבצע ירקון"). התכלית המלחמתית תושג רק לאחר כשנה וחצי, במבצע "קרש".

בנוסף להקשר המצרי המיוחד, המאלף ביותר בפרשיה ישנה זו הוא מה שניתן ללמוד ממנה על יחסי הדרג המדיני עם הרמטכ"ל. בפתק לבן גוריון דיין מרגיש בקו את המלים "נור" כל במשך ימים אלה להימנע, ככל האפשר" ממגע קרבי עם המצרים. על כך ענה בן גוריון, "טוב, האחריות על השורות המורדגשות עליך".

רוצה לומר, המדינאים מאשרים, אבל מאותו רגע הכוח להתאפק או להסתבך נמצא בידיו הדרג הצבאי. הרמטכ"ל אינו

משקיף תמים. בידיו לנתק מגע, לחולל תקרית, להרחיב התנגשות מקומית לכדי מלחמה. המלצתו כמעט מכתובה לממשלה את הקו, במיוחד כאשר יוקרת הפרויקט ליטיקאים נמוכה והם חוששים מרו"ח ועדת החקירה של התקלה הבאה. אם הרמטכ"ל ימליץ שלא לתקוף באיראן, דבריו - שייאמרו גם לגורמי הכנסת ולבסוף לציבור - יכריעו את הכף.

לכן, מינויו של בני גנץ לרמטכ"ל אינו רק כישלון אישי של אהוד ברק ובנימין נתניהו. זאת תבוסתם האסטרטגית, התפוררות הקו שלהם בסוגיה האיראנית. גנץ, שכסגן הרמטכ"ל ריכז את עבודת המטה בסוגיה זו, אינו חבר במשמרות המהפכה של ברק ונתניהו. הוא משתייך למחנה השקול, שבראשו עמד עד כה גבי אשכנזי.

עוד במחנה זה: האלופים גדי אייזנקוט (פיקוד הצפון וסגן הרמטכ"ל הבא), אמיר אשל (אגף התכנון) ואולי גם ראש אמ"ן אביב כוכבי. טייס הקרב אשל הוא המועמד המוביל לפיקוד על חיל האוויר לאחר עידו נחושתן, בקיץ 2012. רמטכ"ל כיואב גלנט היה מסוגל להתפתות לדלג על אשל, לקלוע לדעת גדולים ולהמליץ למנות למפקד חיל האוויר את מוכירו הצבאי של נתניהו, נווט הקרב יוחנן לוקר.

שום תפקיד קודם, גם לא סגן הרמטכ"ל, גם לא עשור של חמישה תפקידי אלוף, אינו מכין באמת את הזוכה המאושר בתפקיד הרמטכ"ל לצפוי לו מהדקה הראשונה. כל חייו הציבאיים נהנה ממידה של חסינות. אחריותו היתה חלקית וכך גם חשיפתו. עכשיו הכל, וגם כל העיניים, עליו.

המבחן הפנימי של גנץ, שיקום רוחה המעורערת של הקצונה, קשה אך פשוט. האתגר המורכב שלו יהיה כלפי מעלה. לא להציע "סיוור בחצי אי סיני" שמוכרחים "לבצע עכשיו או לבטל כליל". לא להיגרר להרפתקות שלמעגן רצו ברק ונתניהו בשיתוף הפעולה של גלנט.